

שאלה: אני מתקרב לגיל תשעים ואינני יודע מתי אגמור חיי. יש לי בן שהוא מנגן בחתונות, וכל הפרנסה שלו הוא מזה. הוא שואל אותי אם הוא חייב להפסיק לנגן בחתונות ובמסיבות כל השנה, או שאפשר לו לוותר על אבלות עלי.

תשובה: באמת זו מחלוקת בין בפוסקים. לפי רמב"ן ורמ"א אסור ולפי רמב"ם ומשמעות השולחן ערוך מותר.

אסביר. שאלו בגמרא (סנהדרין מז ע"ב) אם הוצאות ההספד על המת ישולמו ע"י נכסי המת או ישולמו ע"י בני משפחתו שהם בחיים. נקודת השאלה היא אם אדם העומד למות אינו רוצה שיקחו מנכסיו עבור ההספד. ענו שם בגמרא כי ההספד הוא כבודו של המת, והוא יכול לוותר על כך.

בענין האבלות על המת, הרמ"א (שולחן ערוך, יורה דעה שמג סעיף י') פוסק שגם אם האדם הוא ציוה לא לנהוג שבעה ימי אבלות והשלושים בכל זאת חייבים לקיים ימי אבלות אלו. אמנם בהערות רבי עקיבא איגר (שם שנדפסו על הדף) וכן ב"פתחי תשובה" (על הדף, ס"ק ב) הביאו שלא כן דעת הרמב"ם. שהרי פסק (בהלכות אבלות, סוף פרק א) שעל אדם שאיבד עצמו לדעת, אין להספיד אותו ואין להתאבל עליו. כי עשה עון חמור, רצח. מוכח מזה שהוא פוסק שהוא כבוד המת, ולא כבוד בני משפחתו החיים. וכן פסק השולחן ערוך (סי' שמה סעיף א) ולפי זה גם ר' יוסף קארו איננו מסכים לחומר שכתב הרמ"א [שסבר כהרמב"ן]. זאת אומרת, בסמכותו של העומד למות לוותר על מנהגי אבלות של צאצאיו, כי בסך הכל מדובר על כבודו, והוא מוחל על כבודו.

כאשר רואים אנו שיש חילוקי דעות, פסק ההלכה היא להקל. [א] כי בכל דבר הנוהג רק מדרבנן [ואבלות היא מדרבנן, פרט ליום הקבורה עצמו שאז האיסור מהתורה] כשיש חילוקי דעות בין הפוסקים, יש לנהוג כהמקילים (רמב"ם, הלכות ממרים סוף פרק א).

[ב] גם מפני שההלכה תמיד כדברי המיקל האבלות (מועד קטן יח, א).

לכן תהיה פקח ותודיע לצאצאיך שאתה מוחל על כל מנהגי אבלות, אם זה קשה להם, בין בענין שבעת ימים ראשונים, וגם ימי השלושים, וכל שכן י"ב חודש אחר כך.

"והאמת והשלום אָהבו" (זכריה ח, יט).